

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

مسائل ایدئولوژیک

تتبع و نگارش :

امین الدین « سعیدی – سعید افغانی »

مدیر مطالعات ستراتیژیک افغان و مسؤول

مرکز کلتوری دحق لاره جرمنی

صدقه فطر و عید فطر

« والصدقة تطفي الخطيئة كما يطفى الماء النار » (الترمذي)

(صدقه گناهان را محو و نابود می کند همانطوریکه آب آتش را بی اثر می ماند.)

معنی لغوی فطر روزه را باز کردن و معنی صدقه فطر : **صدقه** روزه باز کردن است. در اصطلاح مراد از صدقه آن صدقه واجب است که با خاتمه یافتن رمضان و به خاطر باز کردن روزه داده میشود.

حکم زکات فطر:

زکات فطر بر هر مسلمان آزادی که بیش از قوت یک شبانه روز خود و خانواده اش داشته باشد، واجب است (رواه بخاری ۱۵۰۳ - مسلم ۹۸۴) و رسول الله صلی الله علیه و سلم به دادن زکات فطر از کوچک و بزرگ و آزاد و برده و کسانی که نفقه آنها بر عهده شما است امر فرموده (صحیح، دار القطنی ۲۲۰ - بیهقی ۴/۱۶۱ - الاثر و الغلیل ۸۳۵) از ابن عمر (رض) روایت است: «**أمر رسول الله -صلى الله عليه وسلم- بصدقة الفطر عن الصغير والكبير والحر والعبد ممن تمونون**» (صحیح - بیهقی ۴/۱۶۱) «پیامبر صلی الله علیه و سلم به دادن زکات فطر از کوچک و بزرگ و آزاد و برده، و کسانی که نفقه آنها بر عهده شما است امر فرموده است». دریک روایت ضعیفی از حضرت عثمان رضی الله عنه آمده است که در آن زمان زکات جنین را نیز میدادند و نزد مذهب حنبلی دادن زکات فطر برای جنین مستحب است ولی واجب نیست.

حکمت زکات فطر:

بر حیث متبرکه که راوی حیث ابن عباس رضی الله عنه میباید آمده است که : رسول الله صلی الله علیه و سلم زکات فطر را به عنوان پاک کننده روزه دار از سخنان بیهوده و دشنام ، به عنوان رزق و خوراک برای مساکین واجب کرده است

« والصدقة تطفي الخطيئة كما يطفى الماء النار » (الترمذي) « صدقه گناهان را محو و نابود می کند همانطوریکه آب آتش را بی اثر می ماند ».

در حدیثی آمده است که : اگر کسی که قبل از نماز عید صدقه فطر خویش را اداء نماید آن صدقه به شرف قبول واقع گردیده ؛ اما اگر بعد از نماز ادا گردد مانند سایر خیرات و صدقات يك صدقه به حساب میاید. (و به عنوان زکات فطر محسوب نمی شود) (صحیح سنن ابن ماجه ۱۴۸۰ - ابوداود ۱۵۹۴)

وقت واجب گردیدن صدقه فطر :

هنگام طلوع فجر روز عید رمضان است لیکن تقاضای حکمت و نصب العین و جوب آن در این است که این وجبیه باید چند روز قبل از عید رمضان صورت گیرد تا به مستحقین و نیازمندان برسد.

انسان متوسط الحال علاوه بر خودش باید از جانب اولاد نابالغ خود هم صدقه فطر را ادا کند و مقدار صدقه فطر بر شخص بالغ و نابالغ یکسان میباشد .

مقدار زکات فطر:

ابو سعید خدری رضي الله عنه مي فرمايد: ما در زمان رسول الله صلى الله عليه و سلم يك صاع از گندم يا جو يا خرما يا كشمش را براي هر نفر زكات فطر مي داديم (رواه بخاري ۱۵۰۵ - مسلم ۹۸۵) و در حديث ديگري مي فرمايد: ما يك صاع از طعام خود را در عهد رسول الله صلى الله عليه و سلم به عنوان زكات فطر مي داديم (رواه بخاري ۱۵۱۰)

مقدار صدقه فطر كه همه علماء بران متفق القول اند عبارتند از **يك كيلو ويكصدو ده گرام كنندم ويا قيمت روز آن ميباشد.**

ابن قيم جوزي رحمه الله مي فرمايد: اين چند مورد از حبوبات (گندم- جو- خرما و...) كه در احاديث ذكرى از آن به عمل آمده است نشانگر آن است كه در زمان پيامبر اسلام حضرت محمد صلى الله عليه وسلم در مدينه (قوت) غذاي غالب مردم همين چيزها بوده و اگر درجايي يا زماني ديگر قوت غالب چيز ديگري باشد بايد از آن بپردازند اگرچه غذايشان غير از حبوبات مثل شير و گوشت و ماهي باشد و اين قول جمهور علماء و قول ارجح است و مقصود از پرداخت زكات فطر يكساني با مساكين است، در طعام روز عيد، يعني غذاي مسكين هم در آن روز همانند بقيه مردم باشد. (اعلام الموقعين ۱۲/۳)

زكات فطر به چه كساني داده مي شود:

زكات فطر مطابق به گفتار و هدايت پيامبر اسلام حضرت محمد صلى الله عليه وسلم كه مي فرمايد : ((زكات فطر رزق و خوراكي براي مساكين است)) (صحيح سنن ابن ماجه ۱۴۸۰ - ابو داود ۱۵۹۴)

عيد فطر :

كلمه « **عيد** » در اصل از فعل عاد (عود) يعود به معنى بازگشت است ، ولذا به روز هاى كه مشكلات قوم و گروه بر طرف ميشود و به راحت ها و پيروزي هاى دست مى يابند ، عيد مسمى نموده اند.

عيد اسلامى فطر يكي از دو عيد بزرگ اسلامى است كه مسلمان روزه دار در طول ماه رمضان با ارتبا طهاى پي در پي با خداوند متعال و استغفار از گناهان به تصفيه روح و جان خویش همت گماشته و از تمام آلودگي هاى ظاهري و باطني كه خلاف فطرت انسان است خود را پاك نموده و به فطرت واقعي خود بر مي گردند.

طوريكه حضرت مسيح (ع) روز نزول **مائده** را روز بازگشت به پيروزي و پاكي و ايمان به خدا دانسته و آنرا به عيد مسمى نموده است.

روايت است كه نزول مائده به روز هاى يكشنبه صورت ميگرفت بدین اساس روزه يكشنبه از احترام خاص عيدي بين مسحيان برخوردار ميباشد.

كلمه عيد تنها يكبار در قرآن عظيم الشان تذكر يافته است : « **اللهم ربنا انزل علينا ما نداء من السماء تكون لنا عيداً لا اولنا و آخرنا و آية منك** ».

روز اول ماه شوال رابدين سبب عيد فطر مسمى نموده اند كه امر امساك ، صوم از خوردن و نوشيدن بر داشته شده و به مسلمانان هدايت داده شده كه روزه خود را افطار كنند و به خوردن و نوشيدن رو آورند.

افطار يعني فطور و فطور به معنای خوردن و نوشيدن طوريكه در ماه مبارك رمضان ، انسان افطار مينمايد يعني اجازه خوردن پس از امساك از خوردن به او داده مي شود. مسلمانان در اين روز در اثر يك ماه مهماني و ضيافت خداوند به صفای باطن دست يافته و در حقيقت شخصيت واقعي خویش را باز يافته اند، بلى ، فطرت پاك انسان در طول سال در اثر غبار هاى چهل و ناداني و غفلت به انواع گناهان و معصيت ها مبتلا شده و از حقيقت خود دور مي شود و در نتيجه دچار خود فراموشي و خدا فراموشي مي گردد ، اما با فرا رسيدن ماه مبارك رمضان ، انسان در پرتو فضاي معنوي آن ماه و تلاش هاى خویش به يك زندگي نوين دست مي يابد ، كه مي توان آن را (بازگشت به خويشتن) نا ميبد.

مسلمانان در ايام مبارك رمضان با يك ماه روزه گرفتن ، تراويح ، تلاوت قرآن ، صدقه ، خيرات وساير عبادات و خوبيهاي كه به دستور رب العزت انجام داده اند ، اين روز را منحيث روز خوشي و عيد تجليل مي نمايند.

در روايت آمده است زمانيكه پيامبر اسلام از مكه به مدينه منوره هجرت نمود مردم آن ديار در هر سال دو روز را جشن ميگرفتند پيامبر اسلام از مردم مدينه در مورد اين دو جشن پرسيد كه چرا در اين روز ها عيد ميگيرند؟ مردم در جواب گفتند « ما قبل از مشرف شدن به اسلام اين دو روز را جشن معين نموده بوديم ، كه در اين روزه به تفريح و خوشحالي مي پرداختيم »

پیامبر اسلام فرمود: «خداوند در مقابل این دو روز، دو روز دیگری را که نسبت به همچو جشن‌ها فضیلت و برتری بیشتری دارند برای مسلمانان مقرر نموده که یک‌روزه آن عید فطر و روز دیگر آن عید سعید اضحی است».

اعمال مسنون روز عید سعید فطر :

- توجه به آراستن و زیبایی خود
- غسل کردن بعد از ادای نماز فجر
- مسواک کردن دندانها-استعمال خوشبویی و عطر
- صبح وقت از خواب برخاستن
- بسیار وقت به عید گاه رفتن
- پرداختن صدقه فطر قبل از رفتن به عید گاه.
- خوردن شیرینی قبل از رفتن به عید گاه .
- اداء نمودن نماز عید در عید گاه در حین راه رفتن آهسته آهسته خواندن تکبیر **الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر والله الحمد.**

نماز عید :

در روزه عید خواندن دو رکعت نماز واجب است .

نیت نماز عید :

« نیت کردم بخوانم دو رکعت نماز واجب عید فطر و یا عید اضحی را با جمله تکبیراتش خاص برای خدا اقتداء نمودم به این امام حاضر رو آوردم طرفه کعبه شریفه » و تکبیر تحریمه « **الله اکبر** » گفته دستهای خویش را تا برابر نرمی های گوش خود بلند نماید. انگاه دست های خود را طوریکه در سایر نماز ها می بندد بسته نموده ، « **سبحانک اللهم** »

(ثنا) را بخواند. سپس امام و مقتدیهها سه مرتبه تکبیر گفته در هر مرتبه دست های خود را تا برابر نرمی های گوشهایش بلند نموده ، بعد از هر تکبیر به اندازه عگفتن سه مرتبه « **سبحان الله** » توقف نموده بعد مرتبه دیگر تکبیر دیگر را بگوید . بعد از تکبیر سوم دستهای خود را دوباره بسته نموده ، و تسمیه گفته سوره فاتحه و آیاتی از قرآن مجید را تلاوت نموده ، طبق معمول رکوع و سجود را اداء نموده ، برای رکعت دوم ایستاده شود. در رکعت دوم اولاً سوره **فاتحه** را بخواند ، بعد از آن آیتی از قرآن مجید را خوانده قبل از رفتن به رکوع سه بار طوری تکبیر گوید که در هر مرتبه دستهای خود را تا نرمه های گوش مانند تکبیرات رکعت اول بلند نماید و در تکبیر چهارم حسب معمول به رکوع رفته و بعد از انجام رکوع ، سجود وقاعده به نماز ش اختتام بخشیده به طرف راست و چپ سلام گرداند.

تبریک و تهنیت گفتن به یکدیگر :

اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم هنگامی که روز عید همدیگر را ملاقات می کردند می گفتند « **تقبل الله منا ومنکم** »

(خداوند از ما و شما قبول بگرداند) (المحاملی حسن) کسانی که به نماز عید همراه امام نرسد و همچنین زنانی که در خانه هستند می توانند آن را بجا آورند. (بخاری : ۹۸۷) برخی از منکرات که در عید انجام داده می شود و باید از آنها پرهیز کرد.

تکبیر و کوچک شمردن دیگران. تقلید مردان از زنان و بر عکس در حرکات و لباس رفتن زنان با آرایش و زینت و بوی خوش به اماکن عمومی و ایجاد اختلاط اسراف و زیاده روی در تمام موارد خصوصاً در لباس و سفره عید. عدم توجه به فقرا و نیازمندان. عدم رعایت صله رحم مخصوصاً نسبت به کسانی که به کمک و یاری نیاز دارند.

پایان